

6. Domácnosti

6.1. Struktura domácností

Změny ve složení domácností...

Údaje sledované demografickou statistikou už v průběhu 10 let mezi sčítáními signalizovaly významné změny v životě obyvatelstva České republiky ovlivňující především složení domácností. Každoroční pokles počtu sňatků a zvyšující se podíl dětí narozených neprovdaným matkám ukazovaly na poměrně velkou změnu v chování našich obyvatel. Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 za domácnosti to jen potvrdily. Zvýšil se počet neúplných rodin, kde chod domácnosti zabezpečuje jen jeden rodič, stejně tak narostl podíl domácností jednotlivců. Ve větší míře bylo mimo manželské páry zaznamenáno neformální soužití druhá a družky v tzv. faktickém manželství. Tyto celostátní změny ve struktuře domácností byly potvrzeny i na regionální úrovni.

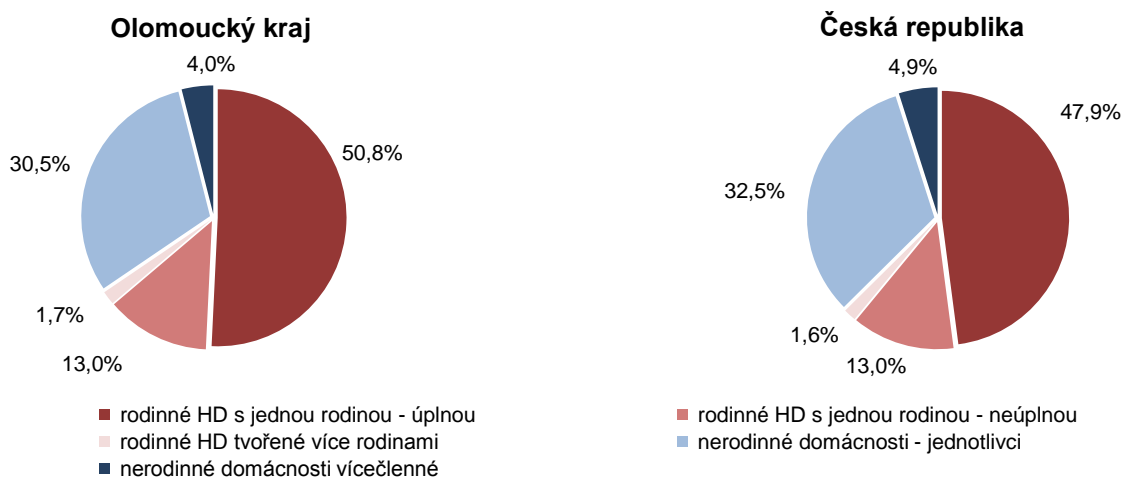
Tab. 6.1.1 Základní údaje o hospodařících domácnostech

	Hospodařící domácnosti celkem	v tom						
		rodinné domácnosti				nerodinné domácnosti		
		celkem	v tom tvořené			celkem	v tom	
			1 rodinou	2 rodinami	3 a více rodinami		domácnosti jednotlivců	vícečlenné nerodinné domácnosti
Počet domácností	257 964	168 959	164 554	4 367	38	89 005	78 801	10 204
%	100,0	65,5	97,4	2,6	0,0	34,5	88,5	11,5
Počet členů domácností	618 189	514 499	491 194	22 999	306	103 690	78 801	24 889
Průměrný počet členů	2,40	3,05	2,99	5,27	8,05	1,16	1,00	2,44

Hospodařící domácnosti v kraji tvoří 5,9 % z jejich počtu za ČR...

Z vyplněných bytových listů a zjištěného společného bydliště bylo v Olomouckém kraji sečteno téměř 258 tisíc hospodařících domácností. Tedy domácností tvořených osobami, které společně hradí výdaje domácnosti včetně jejich dětí. Do počtu domácností nebyly zahrnuty osoby bez přístřeší (tzv. bezdomovci) a jednotlivé osoby žijící v zařízeních jako jsou domovy důchodců, kláštery apod. Údaje o domácnostech se tak netýkaly 10 238 osob žijících v kraji (1,6 % obyvatel), přičemž z tohoto počtu bylo zjištěno 1 033 bezdomovců.

Graf 6.1 Struktura hospodařících domácností

pozn.: HD = hospodařící domácnosti

Patříme ke krajům s vyšším podílem rodinných domácností...

Skladba domácností v kraji je příznivější v porovnání s výsledky za celou Českou republiku. V Olomouckém kraji převažují ve vyšším podílu rodinné domácnosti (65,5 % oproti 62,6 % za ČR) a je méně domácností jednotlivců (30,5 % oproti 32,5 %) i vícečlenných nerodinných domácností (4,0 % oproti 4,9 % za ČR). Také průměrný počet členů domácností zaznamenaný v kraji (2,4 osob na domácnost) byl vyšší než republikový průměr (2,3 osoby).

Vyšší podíl domácností jednotlivců byl ve větších sídlech kraje (nad 5 000 obyvatel), nejvíce pak v krajském městě (36,0 %). Naproti tomu na vesnicích žilo v domácnostech více osob. V obcích do 2 tis. obyvatel připadalo na jednu domácnost 2,6 osob, v Olomouci činil průměr 2,2 osoby na jednu domácnost.

Tab. 6.1.2 Hospodařící domácnosti podle velikostních skupin obcí a počtu členů

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Hospodařící domácnosti	257 964	2 674	16 418	25 571	73 566	42 733	51 592	45 410
v tom podle počtu členů (%):								
1	30,5	29,5	26,5	25,6	26,5	31,2	34,8	36,0
2	29,7	26,5	27,7	27,9	28,4	30,2	31,6	31,1
3	17,9	16,4	17,5	18,2	18,7	18,4	16,9	17,2
4	16,0	18,2	19,1	19,1	18,7	15,3	13,2	12,4
5 a více	5,9	9,5	9,2	9,1	7,6	4,9	3,4	3,3

Více rodinných domácností na venkově...

V menších obcích kraje hospodařilo více rodinných domácností s tím, že se zvyšujícím se počtem obyvatel v dané obci jejich podíl klesal. Ve srovnání jednotlivých správních obvodů obcí s rozšířenou působností měl nejvyšší zastoupení rodinných domácností SO ORP Litovel (70,4 %) a nejmenší SO ORP Olomouc (63,1 %), výrazně ovlivněný výsledky za samotné město Olomouc (58,6 %).

Tab. 6.1.3 Hospodařící domácnosti podle velikostních skupin obcí a typu domácnosti

	Celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Hospodařící domácnosti	257 964	2 674	16 418	25 571	73 566	42 733	51 592	45 410
v tom (%):								
rodinné domácnosti	65,5	67,1	70,5	71,3	70,2	64,9	60,8	58,6
domácnosti jednotlivců	30,5	29,5	26,5	25,6	26,5	31,2	34,8	36,0
vícečlenné nerodinné domácnosti	4,0	3,4	3,0	3,1	3,3	3,9	4,4	5,4

Jen 44 % rodin tvořených jednou rodinou se staralo o závislé děti...

Polovinu hospodařících domácností v kraji tvořila jedna úplná rodina skládající se z manželského páru, páru v registrovaném partnerství či dvojice v neformálním soužití opačného i stejného pohlaví a samozřejmě včetně jejich dětí. Nadprůměrné zastoupení měly tyto rodiny v malých obcích do 5 000 obyvatel. Ve větších byl jejich podíl pod krajským průměrem, v Olomouci jen 44,1 %.

Společné hospodaření dvou nebo více rodin uvedlo jen 4,4 tis. domácnosti a našli bychom je především v menších obcích kraje.

Neúplná rodina tvořená jedním z rodičů a alespoň jedním dítětem se na celkovém počtu domácností podílela 13,0 % a tvořilo ji 33,6 tis. domácností. O závislé dítě, tj. syna nebo dceru ekonomicky neaktivní ve věku 0 až 25 let, se staralo v tomto případě 52,0 % neúplných rodin. Ze 130,9 tis. úplných rodin tvořených jednou rodinou byl podíl rodin se závislými dětmi menší (41,7 %). Větší podíl neúplných rodin se závislými dětmi žije ve větších sídlech, naproti tomu větší podíl úplných rodin se závislými dětmi byl zaznamenán v obcích mezi 500 až 2 000 obyvateli.

V kraji bylo dále zjištěno 10,2 tis. domácností, kdy se na úhradě společných nákladů domácnosti podílelo více osob nepříbuzných či příbuzných např. ve vztahu prarodič a vnoučata. Tento typ vícečlenných nerodinných domácností měl vyšší zastoupení ve větších městech, nejvíce v Olomouci.

Na jednu domácnost v kraji připadalo v průměru 1,2 ekonomicky aktivních členů. Přesto ani jednoho ekonomicky aktivního člena neměla necelá třetina domácností. Týkalo se to pětiny rodinných domácností a především více než poloviny z domácností jednotlivců. Z celkového počtu samostatně žijících osob tvořily domácnosti nepracujících důchodců necelou polovinu, přičemž necelou čtvrtinu z nich zaujímali muži. Domácností s jedním ekonomicky aktivním členem bylo skoro stejně jako domácností bez ekonomicky aktivního člena.

Zbývajících necelých 40 % domácností pak mělo dva i více ekonomicky aktivních členů.

Z celkového počtu osob v hospodařících domácnostech měly dvě třetiny vlastní příjem, tzn. byly to osoby ekonomicky aktivní, nepracující důchodci nebo osoby s jiným vlastním zdrojem obživy.

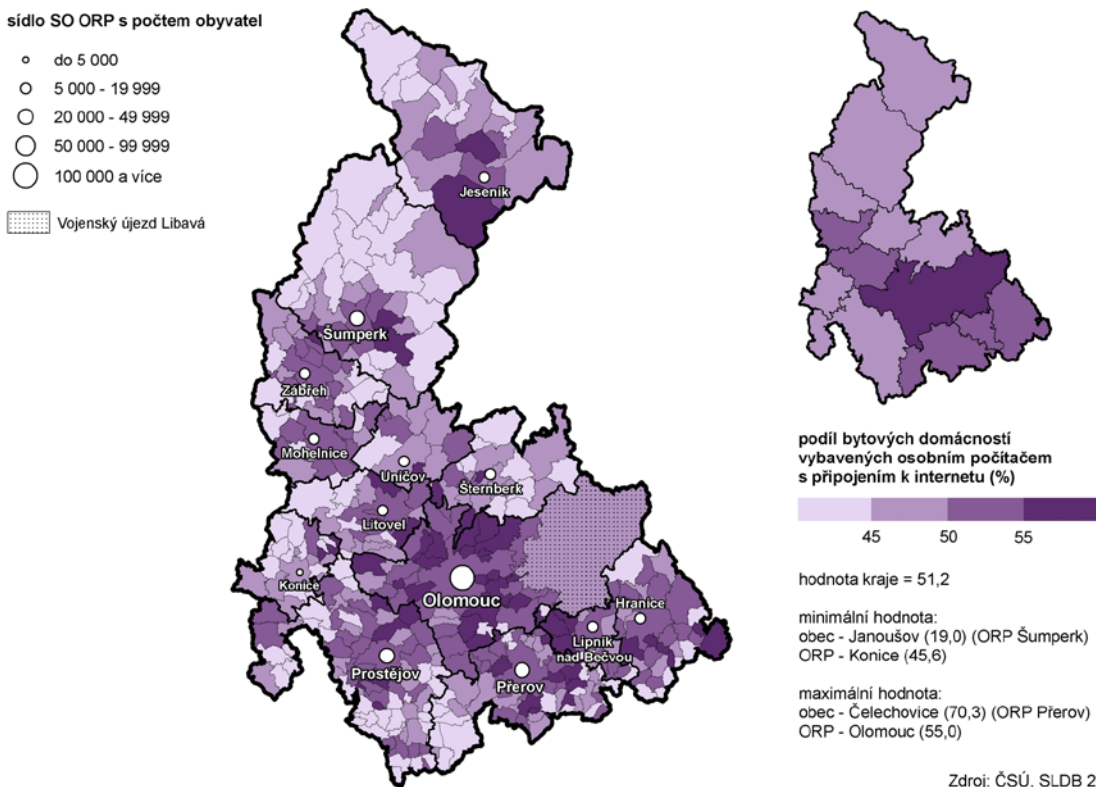
Naprostá většina domácností v kraji bydlela v bytech a z nich více než polovina v rodinných domech. Pouze 2,3 tis. domácností mělo bydliště mimo byt v nouzovém bydlení, na chatách a chalupách či v mobilním obydlí. Další 165 rodin společně hospodařilo v zařízeních, jako jsou penziony pro důchodce, azylová zařízení apod.

Většinou v jednom bytě žila jedna hospodařící domácnost. Domácností, které samostatně hospodařily a zároveň bydlely spolu s dalšími domácnostmi v jednom bytě, bylo zjištěno 22,6 tisíc. Nejčastějším případem dvou spolubydlících domácností byla domácnost jednotlivce a jedné rodiny.

Celkem bylo v kraji 243,6 tisíc bytových domácností. V rámci sčítání byla zjišťována vybavenost těchto domácností osobním počítačem. V kraji měla počítač více než polovina bytových domácností (55,3 %). V naprosté většině se jednalo o osobní počítač s internetem. Ve SO ORP Konice vlastnila počítač méně než polovina domácností.

Polovina bytových domácností s internetem...

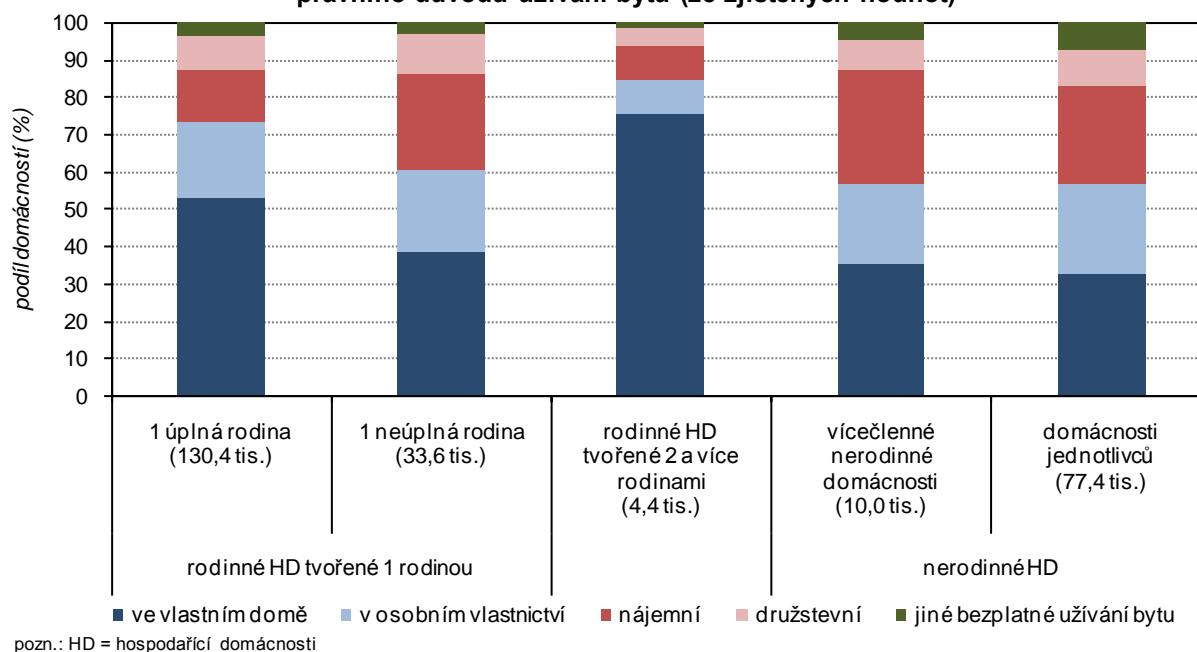
Domácnosti vybavené internetem v obcích a správních obvodech ORP Olomouckého kraje

Převažuje bydlení ve vlastním...

Podle zjištěných údajů bydlelo ve vlastním domě 42,0 % hospodařících domácností, dalších 19,9 % mělo byt v osobním vlastnictví. Nájem platilo 18,2 % domácností a 8,4 % žilo v družstevním bytě. Podle právního důvodu užívání bytu mezi jednotlivými typy domácností existují rozdíly. Úplné rodiny bydlí z poloviny ve vlastním domě, neúplné rodiny pouze v jedné třetině případů. Tyto rodiny více využívají bydlení v nájmu oproti úplným rodinám. Necelá čtvrtina samostatně bydlících osob platila nájem, další čtvrtina vlastnila dům a další čtvrtina měla byt v osobním vlastnictví. V bytech se sníženou kvalitou bydlelo 8,0 % jednotlivců. V celém kraji obývalo byty se sníženou kvalitou 4,5 % hospodařících domácností.

Graf 6.2 Hospodařící domácnosti bydlící v bytech podle typu domácnosti a podle právního důvodu užívání bytu (ze zjištěných hodnot)

6.2. Rodinné domácnosti

Rodinné domácnosti zahrnovaly úplné i neúplné rodiny...

Základním typem hospodařící domácnosti jsou domácnosti rodinné, kterých bylo v kraji zjištěno téměř 169 tisíc. Na jednu rodinnou domácnost v průměru připadalo 3,0 členů. Tři členy domácnosti uváděla více než jedna čtvrtina rodinných domácností, další necelou čtvrtinu domácností tvořily 4 osoby. Nejvíce bylo domácností dvou členů rodiny. Více než 5 členů neměla ani jedna desetina rodinných domácností. Z průměrného počtu tří členů domácnosti měli v průměru dva členové vlastní příjem, ekonomicky aktivních bylo v průměru 1,5 členů rodinné domácnosti.

Tab. 6.2.1 Rodinné domácnosti podle velikostních skupin obcí a podle typu domácnosti

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Rodinné domácnosti	168 959	1 795	11 576	18 225	51 661	27 751	31 350	26 601
v tom:								
tvořené 1 rodinou	164 554	1 721	11 172	17 539	49 898	27 173	30 880	26 171
úplné rodiny	130 946	1 423	9 259	14 475	40 753	21 276	23 746	20 014
v tom (%):								
se závislými dětmi	41,7	41,1	42,5	43,4	43,4	41,1	39,3	40,4
bez závislých dětí	58,3	58,9	57,5	56,6	56,6	58,9	60,7	59,6
neúplné rodiny	33 608	298	1 913	3 064	9 145	5 897	7 134	6 157
v tom (%):								
se závislými dětmi	52,0	43,3	42,3	45,9	48,8	54,2	55,7	56,8
bez závislých dětí	48,0	56,7	57,7	54,1	51,2	45,8	44,3	43,2
tvořené 2 a více rodinami	4 405	74	404	686	1 763	578	470	430

Většina rodinných domácností bydlela v bytech, více v rodinných domech než v bytových domech. V zařízeních bydlelo jen 164 rodinných domácností, mimo byty pak 655 domácností.

Ztížená finanční situace neúplných rodin byla vidět z bydlení v bytech se sníženou kvalitou. Zatímco z úplných rodin bydlela v takovém bytě každá padesátá domácnost, u neúplných rodin každá dvacátá.

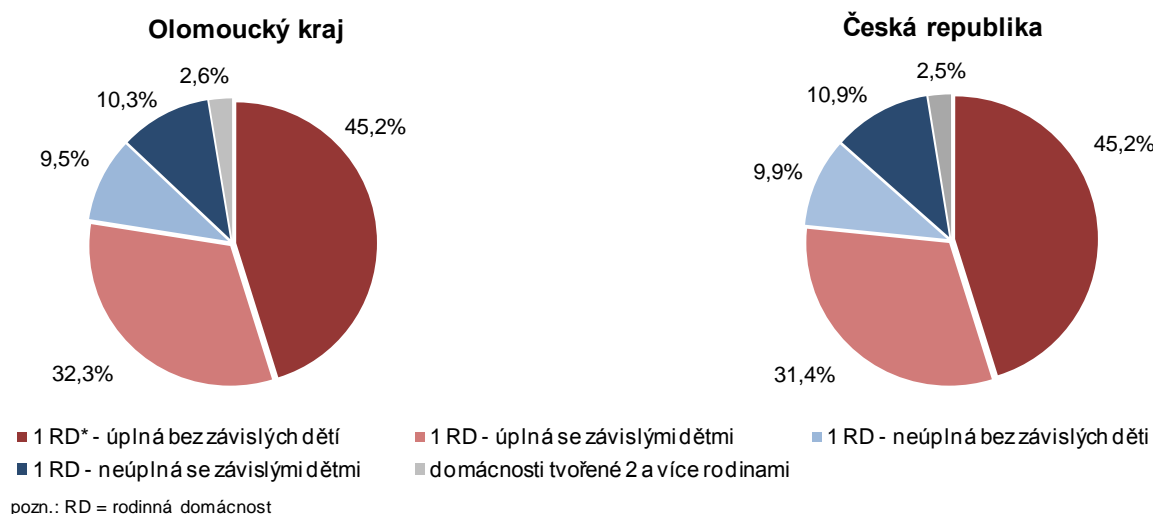
Tab. 6.2.2 Rodinné domácnosti bydlící v bytech podle typu domácnosti a podle typu bytu, právního důvodu užívání a velikosti bytu

	Celkem	v tom hospodařící domácnosti tvořené									
		1 rodinou									2 a více rodinami
		úplné rodiny					neúplné rodiny				
		celkem	s počtem závislých dětí			celkem	s počtem závislých dětí				
0	1		2 a více	0	1		2 a více				
Rodinné domácnosti bydlící v bytech	168 140	130 387	75 960	24 784	29 643	33 349	16 064	11 688	5 597	4 404	
z toho podle typu bytu (%):											
byty standardní	96,5	97,3	97,1	96,4	98,4	93,3	93,7	91,6	95,8	97,8	
byty se sníženou kvalitou	2,5	2,0	2,2	2,6	1,2	4,6	4,6	5,4	3,0	1,7	
z toho podle právního důvodu užívání bytu (%):											
ve vlastním domě	48,8	51,2	49,6	48,9	57,1	36,0	43,1	28,0	32,6	74,1	
v osobním vlastnictví	19,5	19,7	21,1	19,9	16,1	20,1	20,2	20,8	18,2	8,7	
jiné bezplatné užívání bytu	3,3	3,6	4,1	2,4	3,3	2,6	2,4	2,6	3,1	1,2	
nájemní	15,5	13,6	13,1	15,2	13,7	23,5	17,8	27,5	31,3	8,8	
družstevní	8,6	8,3	8,4	8,9	7,3	10,2	9,8	11,2	9,1	4,7	
z toho podle počtu obytných místností bytu (%):											
1	2,2	1,8	2,0	1,6	1,3	3,8	3,3	4,4	4,0	1,7	
2	7,0	5,9	6,7	5,8	4,1	11,4	9,9	13,6	10,9	3,4	
3	22,6	21,9	24,6	20,0	16,7	26,4	26,8	26,6	25,0	13,3	
4	35,1	36,5	37,1	36,3	35,0	30,7	32,0	28,3	32,0	27,4	
5 a více	29,2	30,7	26,5	32,1	40,6	20,0	21,5	16,8	22,2	51,9	

Naprostá většina rodinných domácností byla tvořena jednou rodinou. V rodinných domácnostech tvořených jednou rodinou žily čtyři pětiny obyvatel kraje (491,2 tis. obyvatel). Celkem jich bylo 164,6 tisíc. Jednu pětinu z nich tvořily neúplné rodiny skládající se z jednoho z rodičů a závislého nebo již dospělého dítěte. Úplné rodiny zahrnovaly manželské páry (89,7 %), faktická manželství - soužití druhu a družky (10,2 %), 18 registrovaných partnerství a 205 faktických partnerství, a to včetně všech současně bydlících dětí.

Domácnost jedné rodiny zahrnovala ve většině případů jen nejužší rodinu (88,7 %). Jen v 14,4 tis. domácnostech žila s rodinou další osoba, nejčastěji se jednalo o rodiče jednoho z partnerů. A v dalších 4,2 tis. domácnostech žily 2 nebo více osob. Rodiny se staraly o 113,9 tis. závislých dětí a také o 10,0 tis. dalších závislých osob ekonomicky neaktivních.

Graf 6.3 Struktura rodinných domácností

Domácnosti složené ze 2 a více rodin tvořily 1,7 % z hospodařících domácností...

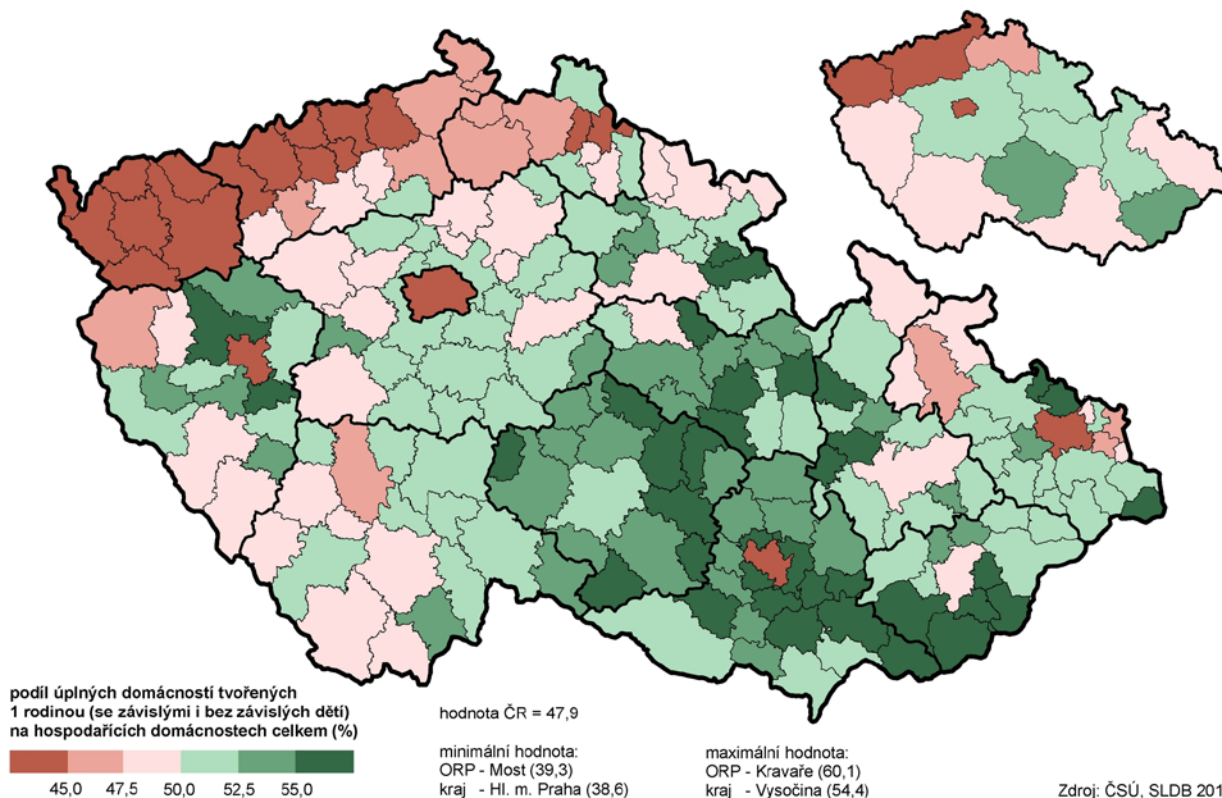
Společné hospodaření dvou či více rodin bylo zaznamenáno u 4,4 tis. případů. Jednalo se o společně žijící a hospodařící rodiny rodičů a dětí s převládajícím bydlením v rodinném domě. Z poloviny byly tyto domácnosti tvořeny jednou úplnou rodinou a jednou neúplnou rodinou rodiče s dítětem. Anebo zahrnovaly dvě úplné rodiny. Pouze v 316 případech se jednalo o dvě neúplné rodiny a v 38 případech o společné hospodaření 3 více rodin. Průměrný počet členů těchto rodin dosáhl 5,3 osoby na domácnost, ale v každé osmé takovéto rodině žilo 7 i více členů. Celkem se jednalo o 23,3 tis. obyvatel kraje (3,7 % z celkového počtu obyvatel).

Tab. 6.2.3 Domácnosti tvořené 1 rodinou podle typu rodiny a ekonomické aktivity osoby v čele domácnosti

	Celkem	v tom					
		úplné rodiny				neúplné rodiny	
		celkem	v tom		celkem	v tom	
			bez závislých dětí	se závislými dětmi		bez závislých dětí	se závislými dětmi
Domácnosti tvořené 1 rodinou	164 554	130 946	76 313	54 633	33 608	16 135	17 473
v tom ekonomická aktivita osoby v čele domácnosti (%):							
ekonomicky aktivní	67,5	68,7	49,5	95,5	63,0	43,7	80,9
v tom:							
zaměstnaná	62,4	64,5	45,6	90,8	54,1	38,0	69,0
nezaměstnaná	5,1	4,2	3,8	4,7	8,9	5,6	11,9
ekonomicky neaktivní	29,6	28,9	47,8	2,5	32,3	52,2	13,9
ekonomická aktivita nezjištěna	2,9	2,4	2,8	1,9	4,7	4,2	5,3

Více než dvě třetiny domácností jedné rodiny měly v čele osobu ekonomicky aktivní. V rodinách starajících se o závislé děti byla ekonomicky aktivní osoba v čele dokonce ve většině případů, ale v každé patnácté rodině byl touto osobou nezaměstnaný člověk.

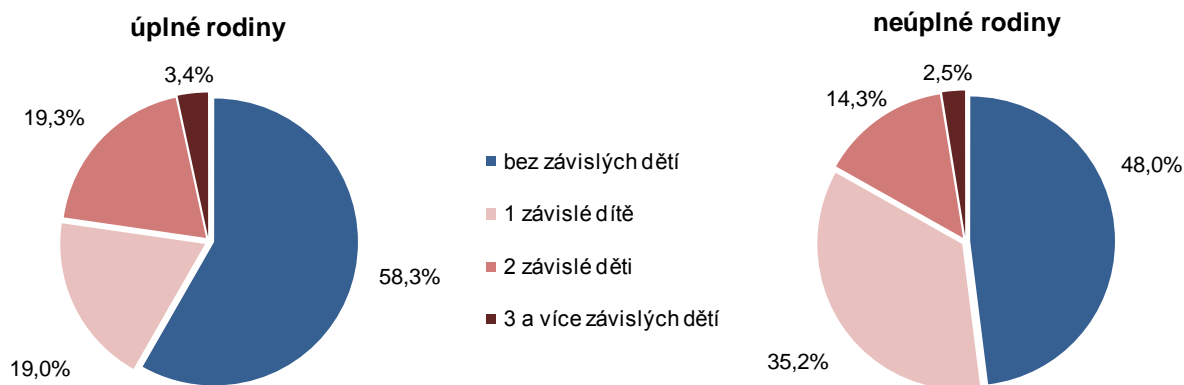
Úplné rodiny ve správních obvodech ORP a krajích

Polovinu hospodařících domácností tvoří úplná rodina...

Podíl úplných rodin na celkovém počtu hospodařících domácností v Olomouckém kraji přesáhl 50 % a byl nad republikovým průměrem. Vyšší podíl než 70 % měly obce Radkova Lhota (okr. Přerov), Hlušovice (okr. Olomouc), Vyšehoří (okr. Šumperk) a Bílsko (okr. Olomouc).

Graf 6.4 Struktura domácností tvořených 1 rodinou podle počtu závislých dětí

Nízký podíl úplných rodin s více dětmi...

Jen dvě pětiny úplných rodin vychovávaly aspoň jedno závislé dítě, celkem jich bylo v kraji 54,6 tisíc. Průměrný počet jejich členů byl 3,9 osob na domácnost a průměrný počet závislých dětí dosáhl 1,6 dětí. V době sčítání žilo v domácnostech obou rodičů 89 694 závislých dětí. Úplných rodin, které se staraly o dvě děti, bylo přece jen o trochu více než rodin s pouze jedním závislým dítětem. Rodičů vychovávajících tři a více závislých dětí nebyla ani jedna desetina z celkového počtu úplných rodin se závislými dětmi. U mladší generace úplných rodin bylo zaznamenáno více domácností s jedním závislým dítětem než u starších rodičů.

Tab. 6.2.4 Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou - manželské páry a faktická manželství bydlící v bytech podle právního důvodu užívání bytu a ekonomické aktivity osoby v čele domácnosti

	Celkem	z toho podle právního důvodu užívání bytu (%)				
		ve vlastním domě	v osobním vlastnictví	jiné bezplatné užívání	nájemní	družstevní
Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou - manželské páry a faktická manželství bydlící v bytech	130 166	51,2	19,7	3,6	13,6	8,3
v tom podle ekonomické aktivity osoby v čele domácnosti:						
zaměstnaní	84 010	52,6	19,5	2,5	13,5	8,8
v tom podle postavení v zaměstnání:						
zaměstnanci	63 508	50,2	21,0	2,5	14,0	9,6
zaměstnavatelé	4 722	67,7	13,5	2,4	8,6	4,4
osoby pracující na vlastní účet	13 085	58,5	15,4	2,9	12,8	6,4
ostatní vč. nezjištěno	2 695	52,2	16,1	2,9	14,9	7,7
nezaměstnaní	5 436	45,8	16,6	2,6	22,8	7,4
ekonomicky neaktivní	37 593	49,9	21,0	6,2	12,1	7,5
ekonomická aktivita nezjištěna	3 127	40,4	14,2	2,1	18,8	5,9

Ve faktickém manželství žilo 5 % mužů a žen starších 15 let...

Každou desátou domácnost tvořenou úplnou rodinou tvořil pár žijící v neformálním soužití druhá a družky. Těchto faktických manželství bylo v kraji zjištěno 13,3 tisíc. Více než polovina z nich nevychovala žádné závislé dítě. Nejčastěji tvořily faktická manželství dvojice svobodných partnerů mladšího věku. Ve starších věkových kategoriích zase převládalo soužití rozvedených či ovdovělých partnerů.

Více nesezdaných soužití vzniklo ve větších sídlech než na vesnici. V Olomouci tvořilo neformální soužití každou osmou domácnost úplné rodiny. Ve SO ORP Olomouc tak byl zjištěn jeden z největších podílů faktických manželství na počtu úplných rodin. Větší pak najdeme v severních regionech kraje

na Jesenicku a Šumpersku. Naopak nejméně bylo faktických manželství ve SO ORP v Konici.

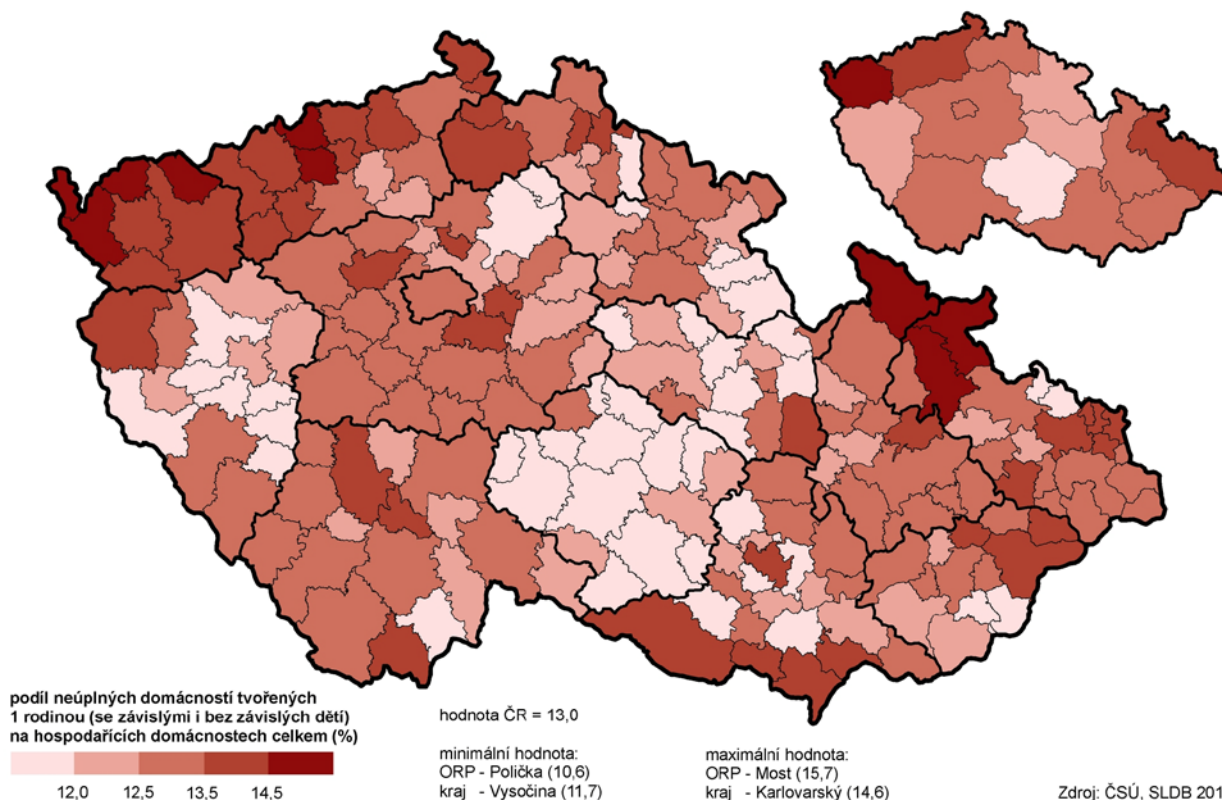
Tab. 6.2.5 Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou - faktická manželství podle věku ženy, počtu závislých dětí a rodinného stavu partnerů

	Celkem		z toho podle věku ženy (%)				
	počet	%	15 - 24	25 - 34	35 - 39	40 - 49	50 a více
Faktická manželství	13 304	100,0	9,1	38,2	15,4	17,0	20,3
v tom podle počtu závislých dětí:							
bez závislých dětí	7 025	52,8	12,2	31,2	5,6	15,0	36,0
1 dítě	3 750	28,2	7,8	49,3	19,2	19,9	3,9
2 děti	2 087	15,7	2,9	43,3	34,9	17,9	1,0
3 a více dětí	442	3,3	2,5	31,9	45,7	19,7	0,2
z toho podle rodinného stavu:							
muž i žena svobodní	5 368	40,3	19,9	66,4	10,6	2,3	0,7
muž svobodný, žena vdaná	55	0,4	3,6	38,2	18,2	30,9	9,1
muž svobodný, žena rozvedená nebo ovdovělá	1 579	11,9	0,5	22,9	28,4	27,5	20,6
muž ženatý, žena svobodná	61	0,5	14,8	44,3	24,6	6,6	9,8
muž ženatý, žena vdaná	1 032	7,8	0,5	15,1	16,7	28,6	39,1
muž ženatý, žena rozvedená nebo ovdovělá	116	0,9	0,0	11,2	17,2	32,8	38,8
muž rozvedený nebo ovdovělý, žena svobodná	1 331	10,0	8,9	52,2	20,6	12,2	6,1
muž rozvedený nebo ovdovělý, žena vdaná	84	0,6	4,8	15,5	22,6	29,8	27,4
muž i žena rozvedení nebo ovdovělí	3 678	27,6	0,1	6,3	14,1	31,4	48,1

V neúplných rodinách převažovaly rodiny se závislými dětmi...

Počet neúplných rodin, složených z rodiče a jednoho nebo více dětí, činil v kraji 33,6 tisíc. Téměř polovina z nich zahrnovala rodinu rodiče a již dospělého dítěte nad 25 let nebo dítěte s vlastním příjmem. Přesto existovalo 11,8 tisíc neúplných rodin, ve kterých vychovával jen jeden z rodičů jedno závislé dítě, v dalších 4,8 tis. rodinách se staral o dvě děti a dokonce v 857 případech pečoval jeden z rodičů o tři a více dětí. Celkem v neúplných rodinách vyrůstalo v době sčítání 24 188 dětí, z toho většina s matkou a jen 15 % s otcem.

Neúplné rodiny ve správních obvodech ORP a krajích

Podíl domácností neúplných rodin se závislymi dětmi na celkovém počtu hospodařících domácností dosáhl v kraji hodnoty 6,8 %. V rámci kraje tato hodnota kolísala od nejmenší ve SO ORP Konice (4,9 %) až po nejvyšší na Jesenicku (7,7 %). Našlo se dokonce 8 menších obcí, kde se žádná taková domácnost nevyskytovala.

Tab. 6.2.6 Domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou podle počtu závislých dětí a ekonomické aktivity osoby v čele domácnosti

	V čele muž	v tom s počtem závislých dětí			V čele žena	v tom s počtem závislých dětí		
		0	1	2 a více		0	1	2 a více
Neúplné rodiny	6 118	3 287	2 094	737	27 490	12 848	9 721	4 921
v tom podle ekonomické aktivity osoby v čele domácnosti:								
zaměstnaní	3 718	1 554	1 592	572	14 475	4 584	6 666	3 225
v tom podle postavení v zaměstnání:								
zaměstnanci	2 681	1 130	1 140	411	12 228	3 798	5 629	2 801
zaměstnavatelé	221	82	109	30	288	106	122	60
osoby pracující na vlastní účet	633	246	276	111	1 110	361	539	210
ostatní vč. nezjištěno	183	96	67	20	849	319	376	154
nezaměstnaní	480	225	186	69	2 502	682	1 166	654
ekonomicky neaktivní	1 530	1 296	187	47	9 313	7 124	1 321	868
ekonomická aktivita nezjištěna	390	212	129	49	1 200	458	568	174

V čele domácností neúplných rodin převažovaly ženy. Nejvíce jich bylo ve věku 35 až 49 let. Podle rodinného stavu bylo nejvíce rozvedených, svobodné matky převažovaly do 34 let věku. Ovdovělé ženy žijící s dětmi tvořily čtvrtinu a převažovaly v nejstarších věkových kategoriích. Neúplných rodin mužů s dětmi bylo také nejvíce rozvedených a ve věku mezi 45 a 59 lety. Negativním jevem bylo zjištění, že o závislé děti se v každé sedmé neúplné rodině staral ekonomicky neaktivní rodič a v každé osmé rodině nezaměstnaný.

6.3. Nerodinné domácnosti

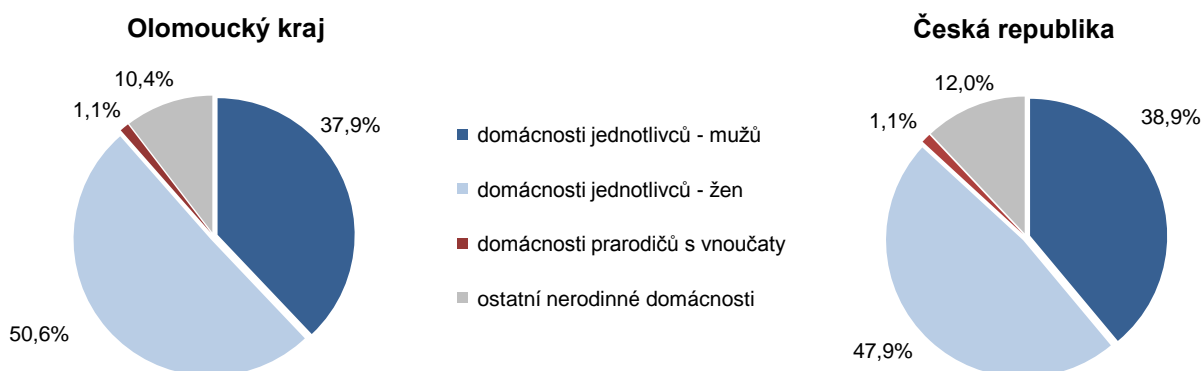
V kraji nižší podíl nerodinných domácností než v ČR...

Nerodinné domácnosti zahrnují dvě skupiny naprosto odlišných domácností. Jednak jsou to domácnosti jednotlivců, kterých bylo v kraji zjištěno 78,8 tisíc, a dále tzv. vícečlenné nerodinné domácnosti, kde společně hospodaří několik vzájemně nepříbuzných osob nebo i příbuzných osob, ale ve vzdálenějším příbuzenském vztahu. Těchto domácností bylo v kraji 10,2 tisíc. S velikostí obce roste podíl těchto nerodinných domácností na celkovém počtu domácností.

Tab. 6.3.1 Nerodinné domácnosti podle velikostních skupin obcí a typu domácnosti

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 - 499	500 - 999	1 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20 000 - 49 999	50 000 a více
Nerodinné domácnosti	89 005	879	4 842	7 346	21 905	14 982	20 242	18 809
v tom:								
domácnosti jednotlivců	78 801	788	4 355	6 547	19 485	13 312	17 959	16 355
z toho ženy (%)	57,2	53,6	54,0	54,1	55,7	58,2	58,9	58,3
vícečlenné nerodinné domácnosti	10 204	91	487	799	2 420	1 670	2 283	2 454
z toho domácnosti prarodičů s vnoučaty (%)	9,5	12,1	14,4	11,9	10,3	9,8	8,7	7,5

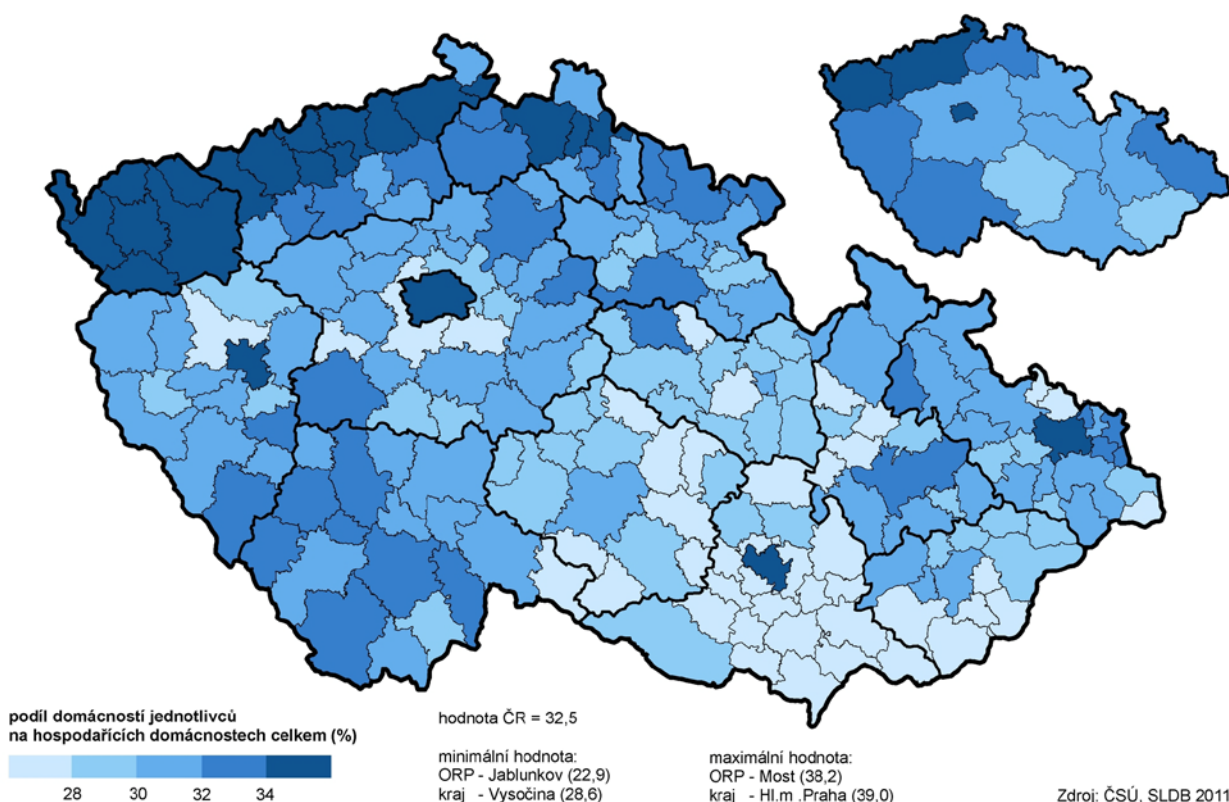
Graf 6.5 Struktura nerodinných domácností podle typu hospodařící domácnosti

Mezi domácnostmi samostatně hospodařících mužů a žen existují rozdíly...

V celkovém počtu domácností jednotlivců převažovaly ženy, poměr mužů a žen byl 43 : 57. Výrazně odlišná byla struktura domácností jednotlivců podle rodinného stavu mezi muži a ženami. Samostatně hospodařící muži byli nejčastěji svobodní nebo rozvedení. Naproti tomu polovina žen byla ovdovělá, necelá čtvrtina pak rozvedená. Tomuto odpovídala i věková struktura. Muži vytvářeli domácnost jednotlivce častěji ve věku do 55 let, pak převažovaly ženy, většinou vdovy. U mužů byl určitým přelomem 40. rok věku, kdy dosud největší počet svobodných mužů byl nahrazen vyšším počtem rozvedených, a u žen to byl zase 60. rok, kdy více rozvedených nahrazovalo více vdov. Počet samostatně hospodařících žen nad 75 let věku tvořil téměř třetinu z počtu domácností žen.

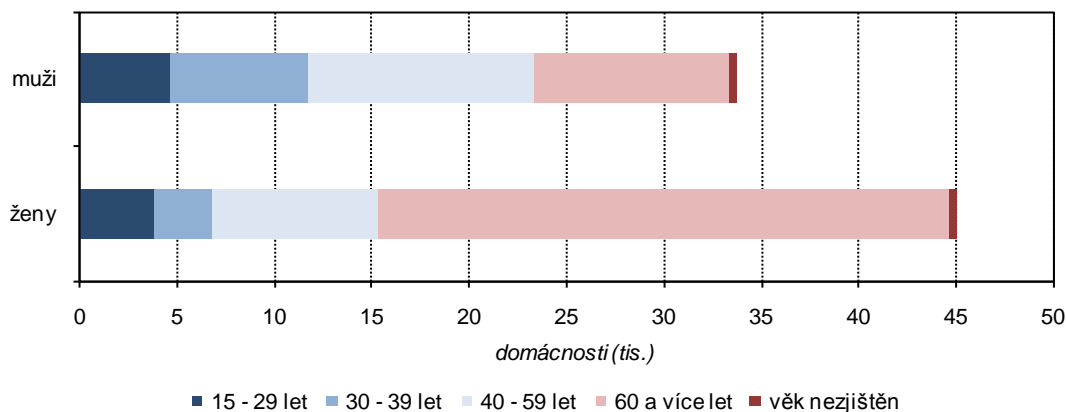
Domácnosti jednotlivců ve správních obvodech ORP a krajích

Každý osmý obyvatel kraje hospodařil samostatně ...

Počet osob tvořících domácnost jedince zaujímal 12,5 % z celkového počtu obyvatel kraje. Z regionálního hlediska byl nejvyšší podíl domácností jednotlivců zjištěn ve správním obvodu ORP Olomouc a nejnižší na Litovelsku. V Teplicích n. B. tvořily domácnosti jednotlivců skoro polovinu domácností. Nad 40 % domácností jednotlivců se vyskytovalo ve Vitčicích (okr. Prostějov), v Ostružné (okr. Jeseník) a ve Lhotce (okr. Přerov). Nízký podíl domácností jednotlivců do 15 % byl v Hlušovicích (okr. Olomouc) a v Rejcharticích (okr. Šumperk).

Graf 6.6 Domácnosti jednotlivců podle pohlaví a věku

Nepracující důchodci tvoří téměř polovinu domácností jednotlivců (48,6 %)...

Rozdíly mezi pohlavími u domácností jednotlivců se promítly i do složení podle ekonomické aktivity. U žen převládaly nepracující důchodkyně (64,7 %) a jen čtvrtina žen byla zaměstnaná. Naproti tomu více než polovina mužů měla zaměstnání a v důchodu byla čtvrtina. Navíc každý 11 samostatně hospodařící muž byl nezaměstnaný.

Tab. 6.3.2 Domácnosti jednotlivců podle pohlaví, rodinného stavu, ekonomické aktivity a věku

	Muži celkem	z toho rodinný stav (%)				Ženy celkem	z toho rodinný stav (%)			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Domácnosti jednotlivců	33 759	41,4	13,7	32,0	12,7	45 042	19,1	7,8	22,7	50,3
v tom podle ekonomické aktivity:										
zaměstnaní	17 751	49,7	13,6	34,0	2,5	11 513	41,9	12,5	33,7	11,8
nezaměstnaní	3 095	52,6	7,8	37,9	1,7	1 804	41,6	10,7	39,0	8,6
nepracující důchodci	9 159	16,1	15,5	29,0	39,4	29 142	5,4	5,2	18,0	71,4
ostatní ekonomicky neaktivní	938	83,4	4,2	11,0	1,4	1 116	79,0	11,3	6,7	3,0
nezjištěno	2 816	44,4	17,6	29,0	6,5	1 467	38,7	16,0	22,6	20,7
v tom podle věku:										
do 29 let	4 682	94,6	3,5	1,7	0,0	3 848	92,0	5,8	2,0	0,1
30 - 49 let	12 425	51,6	13,3	34,6	0,3	5 419	46,6	16,1	34,6	2,5
50 - 64 let	9 295	22,5	17,5	52,3	7,7	11 141	10,3	13,2	45,4	31,0
65 - 74 let	3 632	14,0	20,8	31,4	33,7	10 407	5,7	6,1	20,1	68,1
75 let a více	3 300	5,3	12,5	11,9	70,2	13 833	3,4	2,1	8,1	86,4
nezjištěný věk	425	82,4	3,5	2,8	1,4	394	84,5	3,6	3,8	3,8

Z celkového počtu domácností jednotlivců žila většina samostatně v bytě (86,2 %), z toho necelá polovina v bytě v osobním vlastnictví nebo ve vlastním domě (41,4 % z celkového počtu domácností jednotlivců). V bytě s další hospodařící domácností žilo 12,0 % samostatně hospodařících osob a mimo byt ještě dalších 1 449 osob.

Tab. 6.3.3 Domácnosti jednotlivců bydlící v bytech podle právního důvodu užívání bytu a podle ekonomické aktivity a postavení v zaměstnání obyvatel bytu

	Bydlící samostatně v bytě	z toho podle právního důvodu užívání bytu (%)				Bydlící v bytě s dalšími HD
		ve vlastním domě	v osobním vlastnictví	nájemní	družstevní	
Domácnosti jednotlivců	67 911	25,6	22,6	24,1	8,9	9 441
v tom ekonomická aktivita:						
zaměstnaní	24 610	22,8	26,4	25,6	10,0	4 043
v tom podle postavení v zaměstnání:						
zaměstnanci	19 439	21,0	27,8	26,3	10,6	3 112
zaměstnavatelé	792	37,1	22,6	17,8	5,9	140
pracující na vlastní účet	3 089	29,5	21,4	23,4	7,8	522
ostatní vč. nezjištěno	1 290	25,0	19,6	24,5	9,1	269
nezaměstnaní	3 866	22,3	17,4	29,9	9,4	837
ekonomicky neaktivní	36 350	28,7	21,4	23,0	8,4	3 546
nezjištěná ekonomická aktivita	3 085	15,9	12,5	17,4	5,0	1 015

Vícečlenné nerodinné domácnosti zaujímaly 4,0 % z hospodařících domácností v kraji...

V 10 204 nerodinných domácnostech společně hospodařilo téměř 25 tisíc osob (4,0 % z celkového počtu obyvatel kraje). Průměrná velikost činila 2,4 osob na domácnost. Tři čtvrtiny těchto domácností se však skládaly pouze ze dvou členů, ale našlo se i 90 nerodinných domácností se 7 a více členy. Vlastní příjem mělo zajištěno téměř 60 % z počtu členů těchto domácností.

Naprostá většina vícečlenných nerodinných domácností bydlela v bytech. Převažovalo bydlení v bytových domech oproti rodinným domům. Ve vlastním domě či v bytě v osobním vlastnictví žilo 42,9 % domácností, nájem platila necelá čtvrtina domácností.

Jedním z typů vícečlenných domácností byla domácnost prarodičů s vnučaty. V kraji jich bylo 973. Dokonce se v 380 domácnostech starali prarodiče o nezletilé děti. Ve zbývajících případech se jednalo už o dospělé vnučky či vnučky s vlastním příjmem.

Tab. 6.3.4 Vícečlenné nerodinné domácnosti podle počtu členů a počtu ekonomicky aktivních osob

	Celkem	v tom s počtem členů (%)				Průměrný počet členů domácnosti	
		2	3	4	5 a více	celkem	z toho s vlastním příjmem
Vícečlenné nerodinné domácnosti	10 204	73,9	16,5	6,0	3,6	2,44	1,46
v tom s počtem ekonomicky aktivních osob:							
0	2 985	82,4	11,8	4,1	1,7	2,29	0,91
1	3 641	78,0	15,3	4,4	2,3	2,33	1,40
2	3 054	73,3	17,4	6,3	3,0	2,41	1,78
3	386	x	61,7	23,8	14,5	3,64	2,56
4 a více	138	x	x	34,8	65,2	5,95	4,38